

18.6.2014

Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelma (KaPA)

Asettaminen	Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelman (KaPA) ja sen strategisen johtoryhmän sekä ohjelmaryhmän.
Toimikausi	Ohjelman toimikausi on 9.6.2014 – 31.12.2017
Tausta	<p>Työ- ja elinkeinoministeriön asettama ICT 2015 työryhmä ehdotti raportissaan tammikuussa 2013 kansallisen palveluarkkitehtuurin rakentamista. Palveluarkkitehtuurin avulla voidaan luoda organisaatorajoja ylittäviä palveluita nykyistä helpommin sekä välttää päällekkäistä työtä ja parantaa asiakaspalvelua.</p> <p>Hallituksen rakennepoliittinen ohjelma 29.8.2013 talouden kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi sisältää linjauksen (2.11), jonka mukaan ”Toteutetaan viipymättä kansallinen sähköinen palveluväylä ja sähköinen tunnistautuminen kustannustehokkaasti sekä Viron yhteistyömahdollisuudet täysimääräisesti hyödyntäen”.</p> <p>Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi päätöksessään 19.11.2013, että hallituksen rakennepoliittisen ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi valtiovarainministeriö asettaa kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelman ja sille poikkihallinnollisen ohjausryhmän. Ministerivaliokunta puolsi lisäksi, että kansallisen palveluarkkitehtuurin kokonaisuuteen sisältyvät seuraavat osat:</p> <ul style="list-style-type: none">- kansallinen palveluväylä (tiedonvälityskerros)- kansallinen sähköinen tunnistusmalli- kansalliset ratkaisut yritysten, muiden organisaatioiden ja luonnollisten henkilöiden roolien ja valtuutusten hallintaan- kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat yhteiset palvelukanavat (palvelunäkymät)- ohjelman toimeenpanon ja toteutettavien kokonaisuuksien jatkuvan ylläpidon ja valvonnan edellyttämät ohjaus- ja hallintamallit

- Vaikuttavuustavoitteet** Ohjelman yleiset vaikuttavuustavoitteet ovat:
- Yksinkertaistaa ja helpottaa julkisen hallinnon asiakkaiden – kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen – asiointia viranomaisten kanssa ja muuttaa sitä turvallisemmaksi
 - Edistää julkisen hallinnon avoimuutta sekä parantaa julkisen hallinnon palvelujen laatua
 - Mahdollistaa sähköisten palvelujen kustannustehokkuus niiden elinkaaren ajan
 - Parantaa tietojen yhteiskäyttöä ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koko julkisessa hallinnossa
 - Edistää yritysten mahdollisuuksia hyödyntää julkisen hallinnon tietovarantoja ja palveluja
 - Tukea kansantaloutta tehostamalla julkista hallintoa ja luomalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia yksityiselle sektorille

Tehtävät Ohjelman tehtävänä on luoda kansallinen sähköisten palvelujen infrastruktuuri, johon sisältyvät seuraavat osat ja niiden toteutusperiaatteet:

1. *Kansallinen palveluväylä*, joka toteutetaan Viron X-road ratkaisua hyödyntäen avoimilla rajapinnoilla ja avoimella ohjelmakoodilla, ja jonka käyttöön julkinen hallinto veloitetaan ja jota tuetaan suunniteltavan siirtymäaikataulun puitteissa
2. Tietovarantojen kytkeminen osaksi palveluarkkitehtuuria ja niiden yhteentoimivuuden varmistaminen
3. *Kansallinen sähköinen tunnistusmalli*, jossa sähköisesti todennettu henkilöllisyys tuotetaan valtion ja yksityisten toimijoiden yhteistyönä
4. Kansalliset ratkaisut yritysten, muiden organisaatioiden ja luonnollisten henkilöiden *roolien ja valtuutusten hallintaan*
5. Kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat yhteiset *palvelunäkymät*, jotka kokoavat tunnistautuneelle käyttäjälle häntä koskevat julkisen hallinnon palvelut ja tietoaineistot, mm. omat rekisteritiedot ja niihin liittyvät palvelut omien asiointi- ja tietotarpeiden mukaan.
6. Huolehtia tarvittavien lainsäädäntötoimien valmistelusta
7. Ohjelman toimeenpanon ja toteutettavien kokonaisuuksien jatkuvan ylläpidon ja valvonnan edellyttämät ohjaus- ja hallintamallit

Kansallinen palveluarkkitehtuuri toteutetaan siten, että siihen voidaan liittää jo olemassa olevia palveluja sekä mahdollisimman laajasti hyödyntää jo tehtyjä julkisen hallinnon ICT:tä koskevia kehittämistoimia, päätöksiä ja ratkaisuja. Kansallista palveluarkkitehtuuria rakennettaessa otetaan huomioon kansalliset tietoturvasäädöksiä koskevat säädökset ja ohjeet sekä kehitetään tarvittavat tietoturvaratkaisut.

Kansallinen palveluarkkitehtuuri toteutetaan valtiovarainministeriön ja tässä asetettavan ohjelmaryhmän ohjauksessa. Kansallisen palveluarkkitehtuurin ja sen osakokonaisuuksien valmistelussa kuullaan keskeisiä sidosryhmiä.

Aikataulu

Toteuttamisohjelman yleiset aikataulutavoitteet ovat:

- Vuonna 2015 palveluväylä ja julkisen hallinnon tuottamia rekisteritietoja sisältävä katselupalvelu kansalaisille (ns. kansalaisnäkyvä) avataan tuotantokäyttöön, kansallinen sähköinen tunnistusmalli on valmisteltu
- Vuoden 2016 loppuun mennessä tarvittavat lainsäädäntömuutokset on selvitetty ja valmisteltu; kansallisen palveluarkkitehtuurin ja sen osakokonaisuuksien jatkuvan ylläpidon ja kehittämisen ohjaus- ja hallintamallit sekä toimintaprosessit on jalkautettu osaksi toimintaa asteittaisen kehityksen ohella
- Vuoden 2017 loppuun mennessä rooli- ja valtuutuspalvelu, sähköinen identiteetti ja palvelunäkymät ovat tuotantokäytössä siten, että niihin on integroitu keskeiset kansalaisia, yrityksiä ja hallintoa koskevat palvelut ja tietovarannot
- Vuonna 2018 kansallinen palveluarkkitehtuuri siihen kuuluvine osineen on kokonaisuudessaan tuotantokäytössä sekä tarvittavat lainsäädännön muutokset on toimeenpantu ja palveluarkkitehtuurin ohjaus ja hallintamalli on otettu kansalliseen käyttöön

Ohjelman aikana luodaan yhteiset toimintamallit ja prosessit, jotka mahdollistavat kansallisen palveluarkkitehtuurin jatkuvan ylläpidon ja kehittämisen sekä tietovarantojen ja palvelujen kytkennän osaksi palveluarkkitehtuuria myös ohjelman päättymisen jälkeen.

Ohjelman aikatauluja tarkennetaan ohjelmasuunnitelmassa.

Organisointi

Valtiovarainministeriö asettaa ohjelmalle strategisen johtoryhmän sekä ohjelmaryhmän, joiden kokoonpano ja tehtävät ovat seuraavat:

Strateginen johtoryhmä

valtiosihteeri kansliapäällikkönä Martti Hetemäki, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
ICT-johtaja, ylijohtaja Anna-Maija Karjalainen, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja

Jäsenet:

osastopäällikkö Auni-Marja Vilavaara, valtioneuvoston kanslia
kehittämisen neuvos Harri Martikainen, sisäministeriö
(vj. tietohallintojohtaja Tapio Aaltonen, sisäministeriö)
ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
tietohallintojohtaja Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö
tietohallintopäällikkö Pekka Sinkkilä, liikenne- ja viestintäministeriö
(vj. järjestelmäasiantuntija Jan Elhon, liikenne- ja viestintäministeriö)
osastopäällikkö, ylijohtaja Raimo Ikonen, sosiaali- ja terveysministeriö
kehittämispäällikkö Petteri Ohvo, työ- ja elinkeinoministeriö
johtaja Mikael Forss, Kansaneläkelaitos
tietohallintojohtaja, Markku Heikura, Verohallinto
tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio, Tietosuojavaltuutetun toimisto
tietoyhteiskunta-asiain päällikkö Heikki Lunnas, Suomen Kuntaliitto
tietotekniikka- ja viestintäjohtaja Jaakko Salavuo, Helsingin kaupunki

tutkimuspäällikkö Sari Almi, Lahden kaupunki
 ohjelmajohtaja Juha Ropponen, Mikkelin kaupunki
 (vj. asiakaspalvelupäällikkö Heli Hänninen, Mikkelin kaupunki)
 tietohallintopäällikkö Juhani Heikka, Oulun kaupunki
 johtaja Antti Kivelä, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, Sitra
 professori Satu Miettinen, Lapin yliopisto
 johtaja Jukka Viitasaari, Teknologiateollisuus ry
 toimitusjohtaja Reijo Svento, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry
 koulutusasioiden päällikkö Mika Tuuliainen, Suomen Yrittäjät ry

Työryhmän kokoonpano ei täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä säädettyä vaatimusta, jonka mukaisesti valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimieliemissä tulee olla vähintään 40 prosenttia sekä naisia että miehiä. Kaikilla työryhmässä edustettuna olevilla tahoilla ei kuitenkaan ollut esittää työryhmän toimeksiannon alaan perehtyneitä naisia, minkä vuoksi kiintiövaatimuksesta poikkeamiselle on lainkohdassa tarkoitettu erityinen syy.

Strateginen johtoryhmä toimii ohjelman omistajana ja sen tehtävänä on

- hyväksyä ohjelman tavoitteet ja aikataulu
- varmistaa edustamansa tahon sitoutuminen ohjelman tavoitteisiin ja ohjelman tehtävien toimeenpanoon oman organisaationsa osalta
- käsitellä ja puoltaa mahdollisia linjaus- tai päätösesityksiä ministerivaliokunnille tai valtioneuvostolle
- seurata toteuttamisohjelman etenemistä

Ohjelmaryhmä

Valtiovarainministeriö asettaa seuraavan ohjelmaryhmän:

ICT-johtaja, ylijohtaja Anna-Maija Karjalainen, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
 tietohallintoneuvos Kristiina Luukkonen, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja

viestintäneuvos Taru Rastas, liikenne- ja viestintäministeriö
 erityisasiantuntija Tommi Karttaavi, Suomen Kuntaliitto
 johtaja Lea Krohns, Väestörekisterikeskus
 neuvotteleva virkamies Ville-Veikko Ahonen, VM / KAO
 neuvotteleva virkamies Jari Kallela, VM / JulkICT
 tietoturvallisuusasiantuntija Aku Hilve, VM / JulkICT

Ohjelmaryhmän kokoonpanoa voidaan tarkistaa työn edetessä.

Ohjelman ohjelmapäällikkö toimii sekä strategisen johtoryhmän että ohjelmaryhmän pääsihteerinä.

Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelman ohjelmapäällikkö, hankkeiden kehittämispäälliköt ja ohjelma-assistentti muodostavat

ohjelmatoimiston, joka valmistelee strategisen johtoryhmän ja ohjelmaryhmän kokouksia. Valtiovarainministeriö voi tarvittaessa täydentää ohjelmatoimistoa.

Ohjelmaryhmä kokoontuu tarvittaessa ja sen tehtävänä on

- tarkentaa ohjelman tavoitteita, visiota ja aikataulua
- ohjata ja valvoa toteuttamisohjelman etenemistä sovittujen tavoitteiden mukaisesti
- hyväksyä ohjelman toimintamalli, ohjelmasuunnitelma, ja viestintäsuunnitelma niihin sisältyvine strategisine linjauksineen sekä suunnitelmien merkittävimmät muutokset
- hyväksyä ohjelmaan kuuluvien hankkeiden tavoitteet ja hanke-suunnitelmien päälinjat ja niiden merkittävimmät muutokset
- tukea valtiovarainministeriötä vaadittavien hallinnollisten päätösten ja linjausten tekemisessä ohjelman eri toimeenpanovaiheissa
- valmistella mahdollisia linjaus- tai päätösesityksiä ministerivaliokunnille tai valtioneuvostolle
- käsitellä ehdotukset palveluarkkitehtuurin ja siihen kuuluvien kokonaisuuksien jatkokehittämisestä sekä jatkuvan ylläpidon ohjaus ja hallintamalleista.

Ohjelman hankkeet ja muu organisointi

Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelmaan kuuluvat seuraavat osa-alueet ja niitä koskevat hankkeet:

- kansallinen palveluväylä (tiedonvälityskerros)
- kansallinen sähköinen identiteetti ja tunnistusratkaisu
- kansalliset ratkaisut yritysten, muiden organisaatioiden ja luonnollisten henkilöiden roolien ja valtuutusten hallintaan
- kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat yhteiset palvelunäkymät

Valtiovarainministeriö asettaa kesän 2014 aikana edellä mainittuja toteuttamisohjelman osa-alueita koskevat hankkeet.

Toteuttamisohjelman ja sen osahankkeiden on kuultava keskeisiä sidosryhmiä ohjelman toteutuksen eri vaiheissa tarvittavassa laajuudessa.

Kustannukset

Ohjelman kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momentilta 28.70.03 *Kansallisen tietöalan ohjaus ja kehittäminen*. Ohjelman toteuttamiseen käytettävistä määrärahoista vuosina 2015 - 2017 päätetään valtion kehyspäätöksissä ja kunkin vuoden valtion talousarviossa.

Strategisen johtoryhmän, ohjelmaryhmän ja ohjelman muiden ryhmien työ tehdään virkatyönä. Valtiovarainministeriö korvaa kuitenkin pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien ryhmien jäsenten kohtuulliset matkakustannukset.

Raportointi ja arviointi Ohjelma raportoi talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ohjelman tilanneraportteja käsitellään myös valtioneuvoston kanslian asettamassa ICT-strategian toimeenpanon seurantaryhmässä ja valtiovarainministeriön asettamassa Tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmä TIETOKEKOssa sekä Julkisen hallinnon tietohallintoneuvottelukunta JUHTAssa. Ohjelman ja sen hankkeiden tilannekatsauksia voidaan esitellä myös muissa sidosryhmiä edustavissa toimielimissä ja tilaisuuksissa.

Tavoitteiden toteutumista seurataan osana ohjelmaa ja ohjelmasta toteutetaan riippumattomat väliarviot sekä loppuarvio vuonna 2018. Ohjelman vaikuttavuutta seurataan aktiivisesti myös ohjelman päätyttyä.

Liikenne- ja kuntaministeri

Henna Virkkunen

Kehittämis- ja hallintojohtaja

Helena Tarkka

Liitteet	Ohjelman taustamuistio 5.6.2014
Jakelu	Strategisen johtoryhmän jäsenet Ohjelmaryhmän jäsenet
Tiedoksi	valtioneuvoston kanslia sisäministeriö opetus- ja kulttuuriministeriö maa- ja metsätalousministeriö liikenne- ja viestintäministeriö sosiaali- ja terveysministeriö työ- ja elinkeinoministeriö Kansaneläkelaitos Verohallinto Tietosuojavaltuutetun toimisto Suomen Kuntaliitto Helsingin kaupunki Lahden kaupunki Mikkelin kaupunki Oulun kaupunki Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, Sitra